הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

תוכן עניינים

פרק תשיעי 1

א. מעשר בהמה נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשים 1

ב. ונוהג בבקר ובצאן ואין מתעשרין מזה על זה בכבשים ובעזים ומתעשרין מזה על זה 2

ג. בחדש ובישן ואינן מתעשרין מזה על זה 3

ד. אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין בזמן הזה ואם הקדיש והעריך והחרים בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות יוליך לים המלח 4

ה. מותר לו לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם 5

ו. אפשר דשדי ביה מומא בכולי עדריה 8

ז. קדשים קלים ממון בעלים הם 8

ח. אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותם מקדושה לקדושה 8

ט. אבל מקדישין אותו הקדש עילוי ומחרימין אותו 11

י. אין תורמין ממין על שאינו מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה 12

דף נג.

פרק תשיעי

א. מעשר בהמה נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

מצות עשה[1] להפריש אחד מעשרה מכל בהמות טהורות שיולדו לאדם בכל שנה ושנה, ליקרב למזבח דמו ואמוריו, והבשר נאכל לבעלים, שנאמר (ויקרא כז פסוק לב) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַה'.

מעשר[2] בהמה נוהג בחולין אבל לא במוקדשין[3], ונוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית.

אבל חכמים אסרו לעשר בהמה בזמן הזה, ותקנו שאין מעשרין אלא בפני הבית גזירה שמא יאכלהו תמים ונמצא בא לידי איסור כרת שהוא שחיטת קדשים בחוץ.

ואם עבר ועישר בזמן הזה הרי זה מעשר ויאכל במומו[4]. ואסור למוכרו[5]

ב. ונוהג בבקר ובצאן ואין מתעשרין מזה על זה בכבשים ובעזים ומתעשרין מזה על זה

---

[1] רמב"ם הלכות בכורות פרק ו הלכה א

[2] שם הלכה ב

[3] בגמרא אמרו מוקדשין פשיטא לאו בידיה נינהו ותירצו בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי ומדברי רבינו ז"ל שכתב לשון המשנה משמע דאית ליה דהלכתא כר' יוסי הגלילי דאל"כ לא היה צריך לומר שאינו נוהג במוקדשין דפשיטא הוא כמו שהקשו בגמ' ואף על גב דאין זה הכרח כל כך דרבינו ז"ל נמשך אחר לשון המשנה נראה עוד כן ממ"ש רבינו ז"ל פ"ח מהלכות נזקי ממון כל קדשים שחייבים עליהם מעילה אין בהם דין נזקים דמשמע דאם אין חייבים עליהם מעילה כמו קדשים קלים שיש בהם דין נזקים והיינו כר' יוסי הגלילי דאמר דקדשים קלים ממון הדיוט הוא כדאמרו בפ"ק דב"ק וכן מהדין שלמים שהזיקו שהביא שם ותודה שהזיק אתיא לר"י הגלילי וכדכתבו התוס' ז"ל שם גבי מימרא דרבא וא"כ נראה דעתו לפסוק כר"י הגלילי וא"כ קשה דבהל' טוען פ"ה דפטר הקדשות משבועה למה לא חילק בין הקדשות להקדשות דקדשים קלים לר' יוסי חייב בשבועת הפקדון דממון הדיוט הוא ומדברי רבינו ז"ל שלא חילק שם משמע דסובר דהדין שוה בכל הקדשים וכמ"ש שם ה"ה ז"ל דר"ש דחילק במשנה בין קדשים שחייב באחריותם לאינו חייב באחריותם לית הלכתא כוותיה משמע דאית ליה דכוונת רבינו ז"ל דאין לחלק בין קדשים לקדשים וצ"ע. לח"מ שם

[4] ובנודע ביהודה תניינא חיו"ד סי' קפ"ט הקשה לו חכם אחד, הא מבואר בסוף בכורות הא דתני ימותו מיירי בזמן הזה דלא ישהה עד שיפול בו מום מחמת תקלות גיזה ועבודה, הלכך כונסין לכיפה וימותו, ע"ש בפירוש רש"י ד"ה בזמן הזה, והיאך פוסק הר"מ דיאכלו במומן ועיי"ש מש"כ.

[5] הוא משנה במעשר שני פ"א מ"ב ועיין תוי"ט שם שהעמיד המשנה בזמן הזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

אין מצוה זו[6] נוהגת אלא בבקר וצאן בלבד שנאמר (ויקרא כז פסוק לב) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן

אין מעשרין מן[7] הצאן על הבקר ולא מן הבקר על הצאן, אבל מעשרין מן הכבשים על העזים ומן העזים על הכבשים, למרות שהם כלאים זה בזה שנאמר וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן משמע כל צאן אחד, ששניהם נקראים שה והרי הם כמין אחד למעשר בהמה[8].

ג. בחדש ובישן ואינן מתעשרין מזה על זה

אין מעשרים[9] מן הנולדים בשנה זו על הנולדים בשנה אחרת, כשם שאין מעשרין בזרע הארץ מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש והוקשו זה לזה שנאמר (דברים יד פסוק כב) עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר[10] וגו' הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה.

וכתב הרמב"ם יראה לי שאם עישר בהמה משנה על שנה הרי זה מעשר מפני חומרת הקדשים, שהרי לא הקפידה תורה על מעשר בהמה בפירוש[11] שיהיה שנה שנה.

---

[6] רמב"ם שם הלכה א

[7] רמב"ם שם פרק ז הלכה ד

[8] מזה גופה משמע דמצאן על בקר או מבקר על צאן אין מעשרין שהרי הכתוב לא ריבה רק מין צאן אחד. ערוך השלחן העתיד הלכות בכורות ומעשר בהמה סימן רג סעיף ח

[9] שם הלכה ה

[10] בגמ' להלן עמוד ב עשר תעשר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן ומקיש מעשר בהמה למעשר דגן.

[11] קשה דמהיקשא דמעשר בהמה למעשר דגן ילפינן לה דאמר התם מה מעשר דגן מחדש על הישן לא אף מעשר בהמה מחדש על הישן לא וכיון דהוי היקשא ככתוב בהדיא הוי ועוד דהרי יתום ומחוסר זמן וכלאים דמפקינן ליה התם מג"ש דתחת תחת מקדשים ומ"מ כתב רבינו ז"ל לעיל שהם פטורים לגמרי ולא כתב שם דאם עשרם הוי מעשר לחומרא והא קי"ל דהיקש עדיף מג"ש כדכתב בס' הליכות עולם וכיון שכן למה שם כתב רבינו ז"ל שפטורים לגמרי וכאן כתב שמפני חומר הקדשים ה"ז מעשר. וי"ל דכאן איכא ק"ו לעשר מחדש על הישן כדאמרו שם בגמרא ויהיו חדש וישן מתעשרין מזה על זה מק"ו ומה כבשים ועזים וכו' ת"ל עשר תעשר והקשו בתוספות דהיכי אתיא ק"ו ומפקא מהיקשא כיון שאנו יכולים לקיים ההיקש והק"ו ובפ' פסולי המוקדשין (דף ל"ג) תירצו בזה ורבינו ז"ל מכח זה כתב דאינו כתוב בהדיא כיון דאיכא ק"ו נגד ההיקש ואנו יכולים לקיים שניהם. לח"מ שם. ופשט לשון רבנו דכיון שקרא עליו שם מעשר והקדישו יש להחמיר דהוי בדיעבד הקדש משום חומרא דקדשים שהרי אין מפורש בתורה ויאמרו קדשים יוצאין בלי פדיון. מרכה"מ שם. (א"ה ולענ"ד נראה דהקשא שאין להפריש מישן לחדש ולא מקיימא מצות מעשר בהמה אך מ"מ כיון דקרא לו שם הרי הקדישו למעשר והוי בכרא לתשיעי עשירי ולאחת עשרה עשירי דלא מיעטה תורה שלא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

אולם לצרף משנה זו לחברתה כגון חמשה משנה זו וחמשה משנה זו אינן מצטרפין, ואם עישר אינו מעשר[12].

ד. אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין בזמן הזה ואם הקדיש והעריך והחרים בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות יוליך לים המלח

כבר התבאר במסכת יומא דף ס. וע"ז דף יג. שאין מקדישין[13] ולא מעריכין ולא מחרימין בזמן הזה שאין שם מקדש בחטאינו כדי לחזק את בדקו, ואם הקדיש במפורש למקדש או שאמר לנו שכך היתה כוונתו[14], או העריך או החרים לשמים, אם היתה בהמה ההקדש חל[15], ונועל דלת בפניה עד שתמות מאליה, ואם היו פירות או כסות או כלים מניחין אותן עד שירקבו, ואם היו מעות או כלי מתכות ישליכן לים המלח או לים הגדול כדי לאבדן אם אינו רוצה לפדותן.

אולם מותר לפדות ההקדשות בזמן הזה לכתחלה[16], ואפילו בפרוטה ומשליך אותה לים המלח, או לים הגדול, וחכמים דנו שיפדה בארבעה זוזים או קרוב לזה כדי לפרסם הדבר, אבל בזמן המקדש לא יפדה לכתחלה אלא בשויו. וי"א[17] שאין לפדות

יחול קריאת שמו עליו, ובזה מיושב אמאי לא הביא הרמב"ם הקישא כדאיתא בגמ' כיון שאינו היקש גמור דהתם לא חל והכא חל ואינו אלא היקש לענין שאינו קיים המצוה.)

[12] לענין זה תני תנא (ר"ה ב, א) רה"ש למעשר בהמה. או"ש שם

[13] רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה ח, י

[14] עיין ערוך השלחן יו"ד רנח ה

[15] ואף אם הקדיש בטעות שחשב שמותר לבקדיש בזמן הזה ההקדש חל שהרי רצה להקדיש את הכבש, והקדישו אלא שהטעות היא בנסיבות הגורמות להקדש, שהוא חשב שבזמן הזה מותר להקדיש, ונתברר לו שאסור להקדיש, אם כן מאחר ואין טעות בגוף ההקדש, אין זה נחשב להקדש טעות, וההקדש חל. וכעין זה בחשוקי חמד יומא כט:

[16] אולם דעת התוס' שרק בקרקעות פודים עיין לח"מ שם ה"ח, ועיין ש"ך יו"ד רנח ס"ק ג הביא דעת האו"ז המובא בשו"ת רא"ם בסי' נג שאין לו תקנה והביא באחרונה דהרי הרמב"ם שיש תקנה בפדיון

[17] ומ"מ כ' במהרש"ל ביש"ש ב"ק פ"ה סי' ל"ה, דמאן דבעי שלא יצאו דבריו לבטלה [ר"ל דאינו רוצה לישאל על נדרו סתם דא"כ למפרע לא הקדיש] יכול לפדות ולהשליך הפדיון לים המלח, ואח"כ יתיר לו ע"י תנאי אם כך הדין שאין לו פדיון (כדעת ר"ת וכעמי') ויש לו פתח בפרט בזה שאין לו פדיון ונאסר לכל העולם, וא"כ ממילא אם הדין שיש לו פדיון (כדעת הרי"ף ורמב"ם) נמצא שנתקיים נדרו ולא הוחל דבריו כלל יעש"ה עוד. שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן קמג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

מטלטלים בזמן הזה אלא ישאל על נדרו, והעיקר כדעה ראשונה ויכול לפדות במטבע קטנה[18].

ואם החרים כלים או פירות בסתם הרי הם לכהנים ויתנם לכהנים שבאותו מקום[19].

אם הקדיש סתם בזמן הזה ואפילו אמר לשמים[20], תולים אנו שכוונתו לצדקה לעניים[21]. או לבית כנסת ואין קדושה במה שהקדיש, וחייב לקיים נדרו. אולם לכתחילה אל יאמר כסף זה או חפץ זה הקדש אלא יאמר לצדקה.

דף נג:

ה. מותר לו לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם

כבר התבאר לעיל דף ג: לה. אף על גב[22] שאסרה התורה[23] להטיל בו מום קדשים אף בזמן הזה ובכללם בבכור, הני מילי כשיצא לאויר העולם והוקדש על ידי פטר רחם, אבל קודם שיצא לאויר העולם שעדיין לא הוקדש מותר

---

[18] ערוה"ש שם סעי' ה

[19] לח"מ שם

[20] פ"ת שם ס"ק ג שכן איתא בתשובת הרשב"ש סי' שס"א שכתב בשם אביו הרשב"ץ ז"ל. אך בברכי יוסף שם הסתפק שם בדבר. ולכאורה אם אמר לשמים בלשון ערך הוי ודאי לבדק הבית דהא בהכי איירי ברמב"ם דהא באמר סתם הוי לכהנים כדלעיל וצ"ע

[21] שו"ת הרשב"א החדשות (מכתב יד) סימן קלב, רמ"א יו"ד רנח א, ט"ז יו"ד רכא לב משו"ת הרא"ש יג, ועיין שו"ת רבי אליהו מזרחי (הרא"ם) סימן נג שדייק שהביא כן מהרב ן' מגש בפרק בית כור ומהמרדכי בפרקא קמא דעבודה זרה משם רבינו ברוך דהשתא לא דייקי אינשי בלישני ודעת המקדישין לצדקה וכתב "אבל הרמב"ם והסמ"ג ז"ל הביאו הברייתא דאין מקדישין ולא מעריכין בצורתה ולא פירשו בה כלום ונראה שהם סוברים שאף על פי שלא פירשו הנודרים לומר שאין רצונם לזכות לאחרים רק שיהיה הקדש גמור אלא שאמרו סתם הרי זה הקדש הם נחשבים להקדש גמור ... וכן כתוב בספר התרומות אין מקדישין וכו' על כן לא יאמר אדם בזמן הזה אני נותן זה להקדש אלא אני נותן זה לצדקה וכן כתוב באור זרוע הגדול אסור לאדם לומר הריני מניח ספר זה להקדש או ממון זה להקדש לפי שאוסרו על כל העולם כלו אלא כך הוא מתנדב אני כך וכך לצדקה או לצרכי צבור עד כאן לשונו ... ודבר תימא הוא שהרי מעשים בכל יום בכל תפוצות הגולה שמקדישין בזמן הזה בסתם כסות וכלים ופירות ונותנים אותם לעניים ואין מניחים אותם שירקבו ומקדישים סתם כמה וכמה מעות ונותנים אותם כלם לעניים ואינם משליכים אותם לים המלח".

[22] שו"ע ונו"כ שיג ז

[23] ולדעת הרמב"ם איסורי מזבח פ"א ה"ז אינו לוקה אלא בזמן שבית המקדש קיים שהרי היה ראוי לקרבן ופסלו, אבל בזמן הזה אע"פ שעבר בלא תעשה אינו לוקה עיין כס"מ. אולם דעת תוס' לחלן ל"ג ע"ב ד"ה בעל מום וכו' תוס' מנחות נ"ו ע"ב ד"ה אלא וכו' הרא"ש ב"מ פרק הפועלים סוף סי' ו וכ"מ רש"י ע"ז יג. ד"ה ה"מ שבזמן הזה אין איסורו אלא מדרבנן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

להטיל בו[24] מום, ואין בו משום מטיל מום בקדשים כיון שמפקיעו מקדושת בכור למזבח.

כגון גדי שאזניו ארוכות ונראין בחוץ[25] קודם שיצא כל ראשו שעדיין אינו כילוד, יכול לצרום אזנו קודם שיצא רוב ראשו וכל כיוצא בזה.

במה דברים אמורים[26] בזמן הזה שאין שם בית מפני שסופו להאכל במומו, אבל בזמן שבית המקדש קיים אסור משום הפסד קדשים[27].

ובזמן הזה[28] מצוה לשתף עם הגוי בבהמה מעוברת מבכרת קודם שיצא לאויר העולם כדי לפוטרה מהבכורה, אף על פי שמפקיעו מקדושתו, לחלוטין ואף מהיות ממונו של כהן, כך עדיף כדי שלא יבא לידי מכשול ליהנות ממנו בגיזה ועבודה.

ואם יקנה לגוי חלק בעובר אין הקנין חל[29] לפי שהוא דבר שלא בא לעולם[30], כמבואר ביבמות צז. וב"מ סו. ועוד[31]. לכך יקנה לו חלק באם עצמה שיוכל להקנות לו שהיא בעולם[32].

---

[24] אבל שאר קדשים אסורים מדרבנן. מנחת חינוך מצוה רפז אות כא

[25] ומבואר בש"ס דאע"פ שיצא מקצת אבריו כל זמן שלא יצא רובו או ראשו בענין דהוי כילוד מותר לעשות בו מום. והב"ח לקמן סוף סימן שי"ט כתב דלהרמב"ם דלמפרע הוא קדוש אסור להטיל בו מום בבכור אלא בפנים כשלא יצא לאויר העולם כלל ולא משמע הכא מהרמב"ם והמחבר. ש"ך שם ח

[26] רמב"ם הלכות בכורות פרק ב הלכה יד. ט"ז שם ט

[27] אך אין בו לאו שכל מום לא יהיה בו, שמפי השמועה למדו שזה אזהרה שלא יתן בו מום כמבואר ברמב"ם איסורי מזבח פ"א ה"ז ובל"ת צז כיון שלא יצא לאויר העולם אינו קדוש.

[28] שו"ע ונו"כ שכ ו לאפוקי בזמן הבית שאסור להפקיע קדושת הבכור שיכול להקריב אותו למזבח. ט"ז ה

[29] ואם אמר עם יציאת רובא יהיה קנוי לך ע"י קנין חצר נלע"ד דלא מהני כיון דקדושת הבכור והמכירה בהדדי אתי' וחלין כא'. חי' רע"א

[30] בפסקי מהרא"י סי' ק"ל כתוב בסופו דאף ע"ג דאין מועיל מה שמקנה העובר לעובד כוכבים מחמת שלא בא לעולם מכל מקום יש סברא לומר דמהני אם הפרה מעוברת ועביד דאתי שתלד העובר ודמיא להההיא דריש המפקיד נעשה כאומר פרתי קנויה לך סמוך (לגנבתי) [לגנבתה] וכ' שם דאם יש עוד צד להיתר כההיא דראוהו חולבת מקודם מהני בצירוף. ט"ז ח

[31] ובשו"ע חו"מ רט ד

[32] ברמ"א ולבוש כתבו או יקנה לו האם כדי להקנות לו חלק בעובר שהקנין חל דהוי כמו אילן לפירותיו או פרה ושפחה לעובריה דקנה כיון שהפרה בעולם. אך בש"ך שם ה כתב צ"ע דמהתוס' והרא"ש ריש בכורות והאגודה בשם ר"ת משמע איפכא דאין לעשות כן משום דאתי למטעי דיקנה לו אוזן העובר לחוד וכן משמע בטור וכמ"ש בפרישה ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

ואם רוצה להקנות איבר מסוים בלבד יקנה לכתחילה איבר שהנשמה תלויה בו[33].

כיצד יקנה לו, יקבל פרוטה מהגוי[34], ולפי שיש הסוברים שהגוי אינה קונה בהמה בכסף[35] אלא במשיכה, יקנה לגוי בעד הפרוטה מקום שהבהמה עומדת שם שהקרקע נקנית בכסף ובכך המקום יקנה לגוי האם או חלק בה, בקנין אגב הקרקע[36].

יכול גם לקבל פרוטה[37] מן הגוי[38], וגם ימשוך הגוי הבהמה לרשותו או לסימטא שאז משיכה קונה לו עם המעות, ובכך יצא ידי כל הדעות[39]. ואף על פי שמקנה לו הבהמה כולה בעד פרוטה אחת והיא שוה הרבה יותר כמה כפלים אין חוששין בזה משום ביטול מקח, דאנן סהדי שישראל גמר ומקני ליה לגוי כדי להפטר מן הבכורה[40].

---

[33] התוס׳ פ׳ בתרא דעבודת כוכבים כתבו שצריך להקנות לעובד כוכבים דבר שהחיות תלוי בו וכ״כ בהגהת מרדכי פרק האשה רבה ויש להחמיר לכתחלה וכ״כ באגודה ריש בכורות וטוב להקנות דבר שעושה נבלה או טרפה. ש״ך שכ ג

[34] עיין תשובת חת״ס חלק יו״ד סימן שי״ז אי קנין דרבנן מועיל, או סטימתא מועיל, ע״ש

[35] והקנין יהיה. וקנין חליפין בעובד כוכבים עיין ש״ך חו״מ סימן קכ״ג ס״ק ל׳. וקנין חצר בעובד כוכבים עיין בגליון לעיל סימן קל״ב [סעיף] ב׳ בהג״ה [ס״ק ג]. ואף דבדיניהם קנה העובד כוכבים במעות (ובזה עיין תשובת עבודת הגרשוני סימן ק״ב), לא דמי להאי דחולין דף ל״ט סוף ע״ב דמבואר שאם העובד כוכבים אלמא הוא חשיב קניה, דכיון דאינו אלמא לא סמיך על הדין דבקל מצלי דינא, תשובת צמח צדק סימן ס״א. גל׳ מהרש״א

[36] בטור כתוב שדרך זו דהיינו שיקנה לו המקום הוא יותר מובחר ונראה טעמו לפי שקנין אגב המקום הוא עדיף ממשיכה כמ״ש בח״מ סי׳ קנ״ז בדברי הרמ״ה. ט״ז ז, משמע דס״ל להט״ז בפי׳ ויקנה לו המקום ל״א דעי״ז יקנה הבהמה בקנין חצר אלא דמקנה לו בקנין אגב עמ״ש בגליון הש״ע חוה״מ (סי׳ ר׳ ס״ב). חי׳ רע״א

[37] כתוב עוד בתשובת מהרא״י הנ״ל דמה שמתנה עם העובד כוכבים שיאכיל הפרה בעד הענל הוי כנותן מעות בעדו. ט״ז ח

[38] וכתב הב״ח דאפי׳ עביד תרוייהו משיכה ומעות אלא דלא נתן העובד כוכבים מעות מיד בשעת הקנין אלא שהבטיחו ליתן לו מעות כך וכך והאמין לו אף על פי שנתן לו העובד כוכבים אח״כ מה שהבטיח לו אין אלו מעות קונות ואין צריך לומר אם הישראל היה חייב לעובד כוכבים ואמר ליה עובד כוכבים פרתך קנויה לי במעות כך וכך שאתה חייב לי והקנה לו הישראל דפשיטא דאין זה קנין מעות כל זה נתבאר בתשובתו ע״כ. ש״ך ח

[39] דלפי׳ של רש״י מעות קונות בעובד כוכבים בלא משיכה ולר״ת דוקא משיכה קונה בו וצריך שימשוך הבהמה לרשות הרבים או לסימטא הלכך לצאת ידי שניהם יעשה כן ואיכא למאן דאמר שאין קונה אלא במשיכה, לפיכך יעשה שניהם. לבוש וט״ז ו, כתב בתשובת מהרר״י סג״ל סי׳ קע״ד דאם לא מכר רק בדרך א׳ במעות או במשיכה הוה ספק בכור אפי׳ בדיעבד כיון דלא ידעינן כמאן קי״ל ובתשובת רמ״א סי׳ פ״ז כ׳ היינו דוקא לכתחלה דצריך מעות וגם משיכה אבל דיעבד ודאי קי״ל כר״ת מדפסקו כל הפוסקים דמעות קונות בישראל ממילא בכותי קונה משיכה כו׳ ועל כן אם לא משך ישראל הפרה פשיטא דהפרה עדיין ברשות כותי עומדת ואין חילוק בין כותי קונה מישראל או ישראל מן כותי עכ״ל. ט״ז ח אולם בש״ך ח כתב ומשמע דאפי׳ דיעבד אם לא עשה אלא קנין אחד משיכה או מעות לא נפטר מבכורה. וכ״כ בנקה״כ

[40] לבוש וש״ך ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

ואם אין לו רשות לגוי, מקנה לו הישראל חדר בביתו והגוי ינעל ויפתח דבהכי קני ליה הגוי החדר, ואחר כך ימשוך הגוי הבהמה לאותו חדר.

וצריך דוקא לעשות כנ"ל במכירה ולא להפקירה או לתתה במתנה[41].

ו. אפשר דשדי ביה מומא בכולי עדריה

כבר התבאר לעיל דף לא. ודף לה: שהכל נאמנים[42] על מומי מעשר לומר מום זה מאליו בא ולא נעשה לדעת, ואפילו אלו שאינן נאמנים על הבכור נאמנים על המעשר.

ורואה אדם מומי מעשר שלו ומתירו אם היה מומחה, שאם ירצה יטיל מום בכל עדרו ואחר כך יעשר ונמצא המעשר בעל מום מתחלתו.

ז. קדשים קלים ממון בעלים הם

להלכה כבר התבאר במסכת קידושין דף נב: וב"ק דף יב: וב"ב קכג: ובזבחים דף קיד. שכהן שקידש בחלקו[43] שחלק עם אחיו הכהנים[44] מקדשי קדשים, או מקדשים קלים, אינה מקודשת מפני שלא הותרו אלא לאכילה בלבד[45].

ח. אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותם מקדושה לקדושה

---

[41] ע' טורי אבן ר"ה (דף י"ג ע"א) ד"ה קצירכם ועי' בת' עבודת הגרשוני (סי' כ"ד) דאין לעשות תקנה ע"י מתנה או הפקר כ"א ע"י מכירה. חי' רע"א

[42] רמב"ם הלכות בכורות פרק ו הלכה ט

[43] רמב"ם הלכות אישות פרק ה הלכה ה

[44] דהיינו לאחר שחיטת והקרבת הקרבן כדאיתא בגמ' שאפילו קדשים קלים משולחן גבוה קא זכו.

[45] וכהן שקידש בתרומה גדולה ובתרומת מעשר ובבכורים, וכן לוי שקידש במעשר ראשון, וישראל שקידש במעשר עני, הרי זו מקודשת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

המשנה את[46] הקדשים מקדושה לקדושה עובר בלא תעשה שנאמר בבכור (ויקרא כז פסוק כו) לֹא יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ שלא יעשנו עולה או שלמים[47], והוא הדין לשאר הקדשים שאין משנין אותן מקדושה לקדושה. ואין לוקין על לאו זה[48] לפי שאין בו מעשה[49].

ואפילו מקדושה חמורה לקדושה קלה אין משנים כגון עולה לשם שלמים.

וכן קדשי בדק הבית אין משנים לקדשי מזבח וקדשי מזבח אין משנים לקדשי בדק הבית ואף על גב שאין דיבורו מועיל כלום שאינו יכול לשנות[50], התורה גזרה שאסור לשנות בדיבורו ועובר על הלאו בדיבור הזה[51] .

---

[46] רמב"ם הלכות תמורה פרק ד הלכה יא

[47] עיין בשו"ת אחיעזר חלק ב סי' כה אות ט – יא שכתב "ויש להסתפק הא דלא חל קדושה אחרת אם הוא מצד שאינו שלו ורשות גבוה עליו ואיך יהיה בכחו הקדישו לקדושה אחרת כיון שאינו בעליו ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו או די"ל דבאמת הקרבן שלו וכדאמרינן בב"ק ע"ו מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן ויש בו הקדש עילוי ויש לו בעלים דקרבנו הוא והיה בכחו לשנות הקרבן משלמים לעולה וכיו"ב רק דגזיה"כ הוא דגלי רחמנא שלא יקדיש איש אותו שנאמר בבכור דילפינן מיני' בכל הקדשים" ועיי"ש שכתב לפי"ז במש"כ בגמ' זבחים ס"ז אמר ר"א ב"א אומר הי' ר' יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת העוף לשם חטאת כיון שמלק בה סימן אחד נמשכת ונעשית חטאת העוף והביא מתוד"ה אומר בדס"ח בד' הי"מ דכשר מן התורה "וניהו דצ"ל דאין בזה לאו דלא יקדישנו משינוי מעולה לחטאת משום דדוקא בהקדש פיו מגזיה"כ הוא שלא ישנה משא"כ במעשה הכהן אבל צ"ע מהכ"ת יהי' בכח הכהן לשנותו דאפילו נימא כמש"כ התוס' בדס"ז בד"ה חטאת דבקינים דאמרינן דאין הקונים מתפרשי אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית הכהן ולפיכך כיון דיש ביד הכהן לפרש חשוב כבעלים מ"מ הא גם בעלים נופא אין בידו לשנות דבר שכבר מוקדש לשם עולה ואיך יהי' ביד הכהן במעשה עבודתו לשנותו אבל אם נימא דבאמת יש זכות לבעלים לשנות את הקרבן ורק מגזיה"כ דלא לשנותו יקדישנו וכיון דבמעשה הכהן ועבודתו אינו נכלל בהא דלא יקדישנו ובקינים יש להכהן דין בעלים יש בכחו למושכו מעולה לחטאת וכיון שמלק בה סי' אחד נמשכת ונעשית חטאת העוף ואתי שפיר" ועיי"ש שהאריך בזה ותלה זה במחלוקת ר' ישמעאל ורבנן עירובין כט ושהרמב"ם ס"ל שאינו יכול להקדיש כיון שאין שלו וכדעת רבנן ור' ישמעאל ס"ל שיכול להקדיש רק גזיה"כ הוא שאינו חל ועיין קהלות יעקב תמורה סוסי' י שביאר שמה שאינו בעלים הוא לענין למכור או להפקיע קדושתו אינו בעלים אבל לקבוע איזה קדושה יהיה הרי הוא בעלים וע"ז נאמר הלאו דלא יקדיש ושם סי' יג כתב שנחשב בעלים כיון שיש בו זכותא להתכפר בו אבל בצפנת פענח ערכין פ"ו ה"ד כתב שאינו יכול להקדיש כיון שאינו שלו

[48] חנוך מצוה שנו

[49] דהוא רק דיבור ובדיבוריה לא איתעביד מעשה כלל כי לא מהני והוי ליה לאו שאין בו מעשה, עי"ש בכסף משנה בשם הר"י קורקוס

[50] רש"י תמורה לב ע"א ד"ה מקדושה לקדושה

[51] מנחת חינוך מצוה שנו אות א ועיין חזו"א בכורות סי' כז אות ב שהסתפק בדבר שמא שאמירה בעלמא אינו עובר כיון שאינו חל ואפילו להוסיף קדושה על קדושתו אינו חל ולהכי אינו עובר אא"כ שינה בו בעבודה מן העבודות שנוהגים בו לעבודה של קרבן אחר ולא באמירה בעלמא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

י״א[52] שלאו זה אינו דוקא בבעל ההקדש, אלא אפילו אדם אחר אם שינה מקדושה לקדושה אע״ג שאין הבהמה שלו עובר.

י״א[53] שאם שינה את עבודת הקרבן לקרבן אחר מתוך כוונה לשנותו לקרבן אחר חייב משום לאו זה.

י״א[54] שלאו זה נוהג גם במשנה קדשי בדק הבית, כיצד אם הקדיש לבדק ההיכל לא ישנה לבדק המזבח, וכן כל כיוצא בזה בין מן החמור לקל ובין מן הקל לחמור[55]. וי״א שדוקא מן החמור לקל[56] כנ״ל, אבל מן הקל לחמור דהיינו מבדק מזבח לבדק ההיכל

---

[52] בצפנת פענח ערכין שם והוא לשיטתו שם שכתב שאינו יכול להקדיש כיון שאינו שלו וא״כ אין חילוק בין אחר לבעלים כיון שאינו של שניהם וא״כ שייך הלאו גם על אחר אבל למש״כ באחיעזר והקהילות יעקב הנ״ל א״כ שייך רק בבעלים ולפי מש״כ החזו״א שעובר ע״י ששינה מהעבודות של הקרבן לקרבן אחר א״כ זה שייך גמי באחר

[53] חזו״א בכורות סי׳ כז אות ב ד״ב שם אחד

[54] רמב״ם שם ועיין תוי״ט תמורה פ״ז מ״ג ״ואע״פ שיש לבעל הדין לחלוק ושלא לדון קדשי בדק הבית בהוא הדין מבכור י״ל דזו אינה אלא אסמכתא בעלמא״. ולפ״ז מיושב השגת הראב״ד המובאת לקמן

[55] ערוך השלחן העתיד קדשים סי׳ רמא סעי׳ ל

[56] כסף משנה שם ועיין שו״ת שואל ומשיב מהדורה ג ח״א סי׳ תעג ד״ה והנה דס״ל דלאו זה הוא משום דלא אמרינן אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אלא רק במקום שיש רווחא להקדש ובקדשי מזבח כל הקדושות שוות לענין ריווח זה אבל בקדשי בדק הבית אם משנה מקל לחמור יש ריוח להקדש ולהכי יכול לשנות ועיין חזון יחזקאל על התוספתא פ״ד ה״ד שבקדשי מזבח הוא איסור משום לאו זה אבל בקדשי בדק הבית הוא איסור משום הדין בכל התורה שמעלין בקודש ואין מורידין ולהכי יש חילוק בין קדושה קלה לקדושה חמורה (ואפשר שזה כוונת התוי״ט הנ״ל שבקדשי בדק הבית אינו אל אסמכתא בעלמא)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

משנים. וי"א[57] שמקדשי בדק הבית לקדשי בדק הבית משנים אפילו מן החמור לקל. וי"א[58] שהיינו רק לענין שאין עובר בלאו, אבל איסור יש גם בקדשי בדק הבית לשנות.

י"א[59] שציבור יכולים לשנות ולא נאמר לאו זה אלא על היחיד.

ונוהג איסור[60] זה בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות, שאפילו בזמן הזה שאין מקדישין, מי שעבר והקדיש בהמה להקדש אחד אינו יכול לשנותה להקדש אחר.

ט. אבל מקדישין אותו הקדש עילוי ומחרימין אותו

המקדיש קדשי מזבח[61] לבדק הבית הרי ההקדש חל עליהן[62]. ותערך הבהמה ותפדה ויפלו דמיה לבדק הבית והבהמה תקרב למה שהיתה בתחלה.

---

[57] בראב"ד שם השיג על דברי הרמב"ם "זה לא ידעתי מנין לו שהרי כולן מקדשי בדק הבית הם באים כדתניא הקטרת וכל קרבנות הצבור מביאין מתרומת הלשכה מזבח הזהב לבונה וכלי שרת באין ממותר נסכים מזבח העולה לשכות ועזרות באין מקדשי בדק הבית חוץ לחומת העזרה באין משירי לשכה וכו' אלמא אין שינוי בין קדשי היכל לשאר עזרות ולא למזבח ואולי טעה במה שאמרו אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותן מקדושה לקדושה והוא סבור כמו שאין משנין מקדשי הבית אפילו מקרבן לקרבן כך אין משנין בבדק הבית אפילו מבדק לבדק ואינו כן שקדשי מזבח אפילו מקדשים קלים לחמורים אין משנים ואין ממעטים באכילת קדשים אבל בדק הבית מה יש בין זה לזה והרי הוא מודה שמשנין בדק הבית קדשי מזבח יש מהן נאכלין ויש שאינן נאכלין יש מהן ליום אחד ויש מהם לשני ימים והנאכלין ליום אחד לא שוו במתנותיהם אלא אלו מכפרין ואלו אין מכפרין דין הוא שלא ישתנו מזה לזה אבל בקדשי בדק הבית מה הפרש בין זה לזה" וכן דייק בערוך השולחן העתיד סי' רמא סעי' כז בדברי רש"י תמורה דף לב ע"א ד"ה מקדושה לקדושה "דקדשי בדק הבית שהקדישם למזבח לא עשה כלום ובקדשי מזבח אין משנין מקדושת עולה לשלמים ומשלמים לעולה" ועיין בשו"ת שואל ומשיב תניינא ח"ד סי' קמג שיישב דעת הרמב"ם דס"ל שמה שאין ממעטין באכילת קדשים הוא רק איסור דרבנן וא"כ ע"כ שזה אינו טעם איסור לאו זה ועיין חי' הגרי"ז תמורה לב ע"א מש"כ בביאור מחלוקת הרמב"ם והראב"ד ועיין במש"כ על הרמב"ם סוף הלכות תמורה

[58] מהרש"א סי' י אות י בדעת הראב"ד שיש איסור או מדאורייתא או מדרבנן ואם יש מדאורייתא אם שינה אינו חל ועיי"ש שכתב שהוא נ"מ לקדושת בית הכנסת שאם נאמר שקדושתו דאורייתא א"כ הוא כקדשי בדק הבית ואסור לשנות ואם שינה אם אסור מדאורייתא אינו חל ועיי"ש מה שהסיק למעשה ואכמ"ל

[59] אור שמח שם הי"א וז"ל "וחושש אני שדעת רבינו שנלמד מהך קרא דלא יקדיש איש אותו וזה איש ולא ציבור, ובציבור מוציאין מקדשי בדק הבית לקדשי מזבח ולכן הקילו בריש שבועות בשעיר של ר"ח להקריב ברגל שכולן באין על טומאת מקדש וקדשיו משום דעיקר הלאו לא נאמר בציבור ודוק

[60] חינוך שם

[61] רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ו הלכה ח יא – טו

[62] הא דתנן ומקדישין אותם הקדש עילוי אקדשי מזבח קאי והקדש עלוי היינו שהקדיש אותם לבדק הבית כדמפרש ואזיל והכי תניא בהדיא הקדש עלוי קדשי בדק הבית, ומחרימין אותם חרמי כהנים הא למדת דקדשי מזבח מתפיס אותם בין לקדשי בדק הבית בין לחרמי כהנים והא דתנן אין משנין אותם מקדושתן היינו שאין משנין עולה לשלמים ולא שלמים לעולה. רדב"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

אבל המקדיש קדשי בדק הבית למזבח ואמר הרי זה עולה או שלמים או החרימם לכהנים לא עשה כלום, ואין הקדש מזבח ולא החרם חל על קדשי בדק הבית, שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.

מחרים אדם[63] בין קדשי קדשים בין קדשים קלים בין חרמי כהנים בין חרמי בדק הבית, ואם היו קדשים שהוא חייב באחריותן, נותן את דמיהן בין לכהנים בין לבדק הבית ויקרבו אותן הקדשים אחר שיפדו למה שהן.

היו נדבה והחרימן כיצד פודין אותן, אומדים כמה אדם רוצה ליתן בבהמה זו להעלותה עולה שאינו חייב בה, וכל הנותן[64] אותו שיעור יקריב בהמה זו נדבה כמו שהיתה.

ישראל שהחרים את בכור בהמה לשמים בין שהיה תמים בין שהיה בעל מום הרי זה מוחרם, ואין צריך לומר שהחרימו הכהן לשמים אחר שבא לידו.

וכיצד פודין אותן אומדין כמה אדם רוצה ליתן בבכור זה כדי שיהיה לו ותהיה הרשות בידו ליתנו לכל כהן שירצה לקרובו או לרעו, וכל הנותן אותו שיעור יקח הבכור ויתננו לכל כהן שירצה ויפלו הדמים לבדק הבית.

המחרים את המעשר הרי זו כמחרים שלמי נדבה, לפי שאינו חייב באחריותו.

י. אין תורמין ממין על שאינו מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה

כבר התבאר במסכת יבמות דף פט: שבכל מקום[65] אין תורמין ומעשרין ממין על שאינו מינו[66] ואף על פי שהמין האחר טוב יותר ומתקיים יותר[67],

---

[63] כלומר אחד האומר הרי זה הקדש לבדק הבית או חרם לבדק הבית או חרם לשמים, וכן בכל נכסיו אם אמר כל נכסיו הקדש או חרם לבדק הבית או חרם לשמים הרי אלו יפלו לבדק הבית, אבל אם אמר חרם סתם הרי אלו לכהנים, שסתם חרמים לכהנים, שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה.

[64] נראה מדבריו דדוקא גבי נדר שחייב באחריותו כופין את המתפיס שיפדנה כיון שעל כל פנים צריך לקיים נדרו אבל בנדבה שכבר נפטר מחיובו אין כופין את המקדיש לפדות אלא כל הנותן שיעור טובת הנאה יקריבנה וכן גבי בכור כתב כן לפי שאינו חייב באחריותו וכן כתב הרב בעל לחם משנה. מל"מ שם ועיי"ש שהאריך

[65] רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה ב

[66] אבל א"צ שתהיינה הפירות כולן משדה אחת אלא אפי' יש לו שדה א' ביהודא וא' בגליל מכנים פירותיהן ומעשר מזו על זו ואפי' לקח משני בנ"א פירות ודאי טבל מעשר מזה על זה

[67] רדב"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

שנאמר (במדבר יח פסוק כז) כַּדָּגָן מִן הַגֹּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן הַיְקָב ואם תרם אין תרומתו תרומה.

לפיכך כל שהוא[68] כלאים בחבירו בזריעה או בהרכבה כגון פירות האילן שהן כלאים זב"ז בהרכבה, לא יפריש תרומות ומעשרות מזה על זה אפילו מן היפה על הרע[69].

כיצד היו לו חמשים סאה חיטין, וחמשים סאה שעורים בבית אחד והפריש על הכל שני סאין חיטין אינן תרומה.

וכן אם היו לו חמשים[70] תפו"ז ותפוח א' ועשה את התפוח תרומה גדולה על התפו"ז לא עשה ולא כלום, ורשאי להפריש תרומות ומעשרות מן התפוח ולאכלו, ואפי' בתרומה דרבנן אם הפריש ממין על שאינו מינו אין תרומתו תרומה.

וכל שאינו כלאים בחבירו מפריש תרומות ומעשרות אפילו לכתחילה[71] מן היפה על הרע, או מיפה על יפה ורע על רע.

ולכן תורמין[72] משעורין על שבולת שועל ומכוסמין על השיפון שאינם כלאים, אבל לא משעורים על השיפון ומכוסמין על החיטים.

ותורמין ומעשרין אוכלין על משקין ומשקין על אוכלין[73] אם הוא מין א', והוא באופנים שאפשר לתרום, אבל אין תורמין משמן זית על שמן שומשמין או להיפך וכן כל כיו"ב שהן שני מינים.

---

[68] רמב"ם שם הלכה ג

[69] המינים המורכבים אף שנרכבו באיסור אם נדמה ע"י ההרכבה לא' מהמולידים ובא לכלל השתוות הפירות והעלין עם מין הנדמה לו מותר להרכיבו אח"כ עם מין הנדמה כנ"ל פ"א מכלאים בד"א סקמ"ב ולכן תורמין ומעשרין מזה על זה ולכן מעשרין מאתרוג המורכב על שאינו מורכב כיון שאינו כלאים [אף שהמורכב פסול לאתרוג דמצוה] וכן תאנה שנתנה לתוך החצוב אף שאסור לעשות כן דינה כשאר תאנים לענין מעשר וכן דלעת שנתנו לתוך החלמית דכיון שאין תערובתן משנה את צורת הפרי שאין מתאחין ממש תורמין מזה על זה. דרך אמונה שם לב

[70] דרך אמונה שם כב מקונטרס ה' תרו"מ ממרן סי' ד' אות ג

[71] שנו"א

[72] או"ז ה' חלה סי' ריי"ד דלא כדעת רש"י

[73] כו"פ פ"כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכות הדף היומי
מסכת בכורות

וכבר התבאר במסכת חולין דף קלו: שהקשות והמלפפון[74] מין אחד, כל מין חטים אחד[75], כל מין תאנים[76] וגרוגרות ודבילה א', ותורם מזה על זה.

תפו"ז ואשכוליות[77] ולימון ואתרוג הוא ספק אם נחשבין מין א' ולכן אין לתרום ולעשר מזה על זה ואם תרם מא' על השני יש להחמיר שלא לאכול את התרומה שמא הוא מין א' אבל חייב להפריש עוד הפעם מאותו המין שמא ב' מינים הם ועדיין הפירות טבל.

תפו"ז יערי[78] חושחש מין א' עם תפו"ז, ואפשר לעשר מעלי בצלים הירוקים על הבצלים עצמן[79].

ואין תורמין מן הרע על היפה והעושה כן עובר באיסור דאורייתא, שאין תורמין[80] אלא מן היפה שנאמר (במדבר יח פסוק לב) בַּהֲרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ

ואעפ"כ אם עישר כך ואפי' עשה כן במזיד אין קונסים אותו לחזור ולעשר[81], ואפי' הי' שוגג שטעה[82] א"צ לחזור לעשר שניה דכיון שהוא אותו המין שנתכוין לא מקרי טעות, וי"א[83] שבשוגג הרי זה מעשר ויחזור ויעשר, ואם גילה דעתו שאין מתכוין אלא ליפה ונזדמן לו רעה אין מעשרו מעשר כלל כלל.

ובזמנינו בתרומה, תרומת מעשר, ומעשר שני, שהולכים לאיבוד או חילול מפני הטומאה, אין להקפיד בכך. אולם במעשר הניתן ללוי ולעני, יש להקפיד.

---

[74] רמב"ם ה לכות תרומות פרק ה הלכה ג

[75] אפי' אדומים ולבנים אבל חמשת מיני דגן פשיטא דכל א' מין בפ"ע

[76] אפי' שחורים עם לבנים. רע"ב וכו"פ פ"כ והגר"א בשנו"א

[77] חזו"א כלאים סי' ג' סק"ז ובקו' ה' תרו"מ ממרן ז"ל סי' ד' אות ב' ד'

[78] חזו"א שם סי' ב' סק"ט

[79] כן הורה מרן זצ"ל וכן מבואר בירו' חלה פ"ד ה"ג תורמין מעלי איסטפניני על האיסטפניני במקום שאוכלין אותה ואף דשם מיירי בדמאי בזמנינו שאין נותנין לכהן ואין חוששין לתרום מרע על היפה מותר גם בודאי. צה"ל נח

[80] רמב"ם שם הלכה א

[81] תוס' בסוגיתינו

[82] תוס' הרא"ש קדושין מ"ו ב' ותוס' טוך ותו' רבנו שמואל שם וכן משמע לשון הר"ש בפ"ב דתרומות מ"ב שכ' דלא מפלגינן בין שוגג למזיד משמע דדינן שוה

[83] שיטה לא נודע למי קדושין מ"ו ב' [ושם לא חילק בין שוגג למזיד] ומאירי שם וטעמם דס"ל דבכל מן הרעה על היפה הוא קרוב למזיד דמיבעי לי' למטעמי' תחלה כמ"ש ביבמות פ"ט א' והרא"ש ס"ל דלא אמרו זה אלא בקישות מרה ואבטיח סרוח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu